

درسنامه دانشگاهی

ادبستان

ابراهیم نجاری
کتایون خراسانی

۱۳۹۵

سرشناسه	: نجاری، ابراهیم، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: درسنامه دانشگاهی ادبستان / نویسندگان ابراهیم نجاری، کتایون خواجوی؛ ویراستار سیده راحیل موسوی.
مشخصات نشر	: نوشهر: ناسنگ، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۸ ص.
شابک	: 978-600-8428-14-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۱۲.
شناسه افزوده	: خواجوی، کتایون، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده	: موسوی، سیده راحیل، ۱۳۶۹ -، ویراستار
رده بندی کنگره	: PIR ۴۰۰۵/۴۰۳: ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	: ۱۸۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۰۰۰۷۳

«کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.»

نام کتاب	: درسنامه دانشگاهی ادبستان / ویراستار اول
نویسندگان	: ابراهیم نجاری، کتایون خواجوی
ویراستار	: سیده راحیل موسوی
طراح جلد	: صدرا فداکار
ناشر	: ناسنگ
صفحه آرا	: واحد تولید انتشارات ناسنگ
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۵
شمارگان	: هزار نسخه
قیمت	: ۱۶۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-8428-14-5

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۲۸-۱۴-۵

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
۱۱	سرسخن
۱۵	متون روایی و غیرروایی
۱۵	الف. متون روایی
۱۶	مهم‌ترین ویژگی‌های متن روایی
۱۶	مخاطب روایت
۱۷	شخصیت پردازی
۱۷	تاثیر گذاری
۲۰	اینک چند نمونه از متون روایی
۲۰	حکایت
۲۴	چند حکایت از گلستان
۲۴	۱
۲۴	۲
۲۴	۳
۲۵	۴
۲۶	دو حکایت از کلیله و دمنه
۲۶	۱
۲۶	۲

۲۸	داستان پیاده و سوار از مرزبان نامه
۲۹	لبه‌ی تیغ
۳۶	داستان «زیباترین غریق جهان»
۴۵	قصه‌ی گیسو (افسانه ژولیده‌مو)
۵۱	داستان عروسک پشت پرده
۵۸	لیوان دسته‌دار
۶۲	حکایت ۱
۶۳	حکایت ۲
۶۴	حکایت ۳
۶۴	حکایت تویه که در ماک زاده گنج
۶۷	حکایت شاهد سمرقند
۶۸	اندام شستن شیرین در چشمه‌ی آب
۶۹	حکایت ۷
۷۰	حکایت ۸
۷۲	حکایت ۹
۷۲	حکایت ۱۰
۷۳	قصه‌ی یوسف
۷۷	مازندران حماسه فردوسی کجاست
۷۷	اسم این خطه و مرز
۷۸	توصیف مازندران در شاهنامه
۷۹	وجود برخی از نام‌ها که با گذشته اساطیری پیوند دارند.
۷۹	ارتباط دیو - مازندران
۸۱	وجود بعضی از باورهای کهن
۸۳	هفت خوان رستم

۸۵	خوان اول: جنگ رخس با شیری
۸۶	خوان دوم: یافتن رستم چشمه‌ی آب
۸۶	خوان سوم: جنگ رستم با ازدها
۸۷	خوان چهارم: کشتن رستم زن جادو را
۸۸	خوان پنجم: گرفتار شدن اولاد به دست رستم
۹۰	خوان ششم: جنگ رستم و ارزنگ دیو
۹۱	خوان هفتم: کشتن رستم دیو سپید را
۹۲	هفت شرع عشق
۹۶	ب- نمونه‌هایی از ادبیات غم‌روایی
۹۶	اندرز
۹۷	سپیدار
۹۸	کزدم غربت
۱۰۰	نمونه‌هایی از غزلیات
۱۰۰	۱
۱۰۰	۲
۱۰۱	۳
۱۰۱	۴
۱۰۲	۵
۱۰۳	۶
۱۰۳	۷
۱۰۴	۸
۱۰۵	۹
۱۰۵	۱۰
۱۰۶	۱۱

۱۰۶	غنچه را راه در آن چاک گریبان ندهی
۱۰۷	۱۲
۱۰۷	۱۳
۱۰۷	مردی که یک پا ندارد
۱۰۸	۱۴
۱۰۸	عقاب
۱۱۲	مادر
۱۱۳	ادبیات - ناصر
۱۱۳	علل بی توجهی به ادبیات معاصر
۱۱۶	نمونه‌هایی از شعر معاصر
۱۱۶	هست شب
۱۱۷	ری را
۱۱۸	نشانی
۱۱۹	زمستان
۱۲۲	تولد دی دیگر
۱۲۵	مرگ ناصری
۱۲۷	هشدار
۱۲۸	وصیت
۱۳۰	در خم دهلیز گردباد
۱۳۰	هزاره دوم آهوی کوهی
۱۳۳	بید مجنون
۱۳۴	کلمه
۱۳۶	نه من سراغ شعر می‌روم
۱۳۷	بی آنکه بوی تو مستم کند

۱۳۷	آسان است برای من
۱۳۸	رقص شکوفه
۱۳۹	نمونه‌های شعر معاصر جهان
۱۳۹	بانوی من
۱۴۰	واژگان
۱۴۱	ای دل بمیر یا بخوان
۱۴۲	همه‌ی اندوه‌هایم را در پاییز ...
۱۴۴	در آستانه‌ی رفتن
۱۴۵	مقالات
۱۴۵	ادراک بی چگونگی، شعر
۱۴۹	سخن گفتن پهلوانی
۱۵۷	صائب تبریزی به جای سبک هندی
۱۶۲	کلیات ادبی
۱۶۲	بلاغت
۱۷۰	ترانه
۱۷۴	فرهنگ عامه (فولکلور)
۱۷۷	الف-ترانه
۱۷۹	ب-لالایی
۱۷۹	ج-نمونه‌ای از داستان عامیانه
۱۸۴	طنز
۱۸۵	اختلاس
۱۸۷	میرداماد
۱۸۷	طنزهای عبید زاکانی
۱۸۸	نامه‌نگاری

انواع و اقسام نامه‌ها

۱۸۹

الف. نامه‌های دوستانه

۱۸۹

ب- نامه‌های گویا

۱۹۰

ج- نامه‌های اداری

۱۹۷

فهرست منابع

۲۰۴

www.ketab.ir

سرسخن

ادبیات هر با رزمینی عمیق‌ترین تا سطحی‌ترین دغدغه‌ها و دل‌خواسته‌های ملت‌هاست که ر زبان به صورت هنرمندانه نمود پیدا می‌کند. هرچه این نیازها و آرزوها ژرف‌تر باشد رونمایی آن هنر غنی‌تر و پربارتر؛ چون شعر مولانا و حافظ و هرچه سطحی‌تر، این هنر فقیرتر چون شعر شاعران مداح.

فرهنگ، تمدن و تاریخ یک سرزمین را با خرد نمی‌نگارد بلکه واقعیت و روح آن را باید در ادبیات آن سرزمین جستجو کرد. آردو و هنر بی‌پروا تر از خرد است و به علت دلنشینی بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد.

کتاب پیش‌رو گزیده‌ای است از بوستان ادب فارسی که در دایره ادب و ادبیات و تاریخ، با سربلندی همه‌ی حوادث روزگار را در نور دیده، در دیگر فرهنگ‌ها نفوذ کرده و نفوذ پذیرفته است. طلوع و غروب داشته اما هرگز فرو نمرده است.

در تدوین کتاب سعی شده است متون ارزشمند را در نظر بگیریم. هرچند این ارزشمندی در نگاه مخاطبان نسبی است. از آنجایی که این کتاب درسنامه‌ای برای درس فارسی عمومی می‌باشد، از مباحث صرفاً تخصصی ادبیات پرهیز کردیم و هدفمان آشنا

کردن دانشجویان و خوانندگان به فرهنگ و زبان، لذت ادبی، پرورش ذوق و استعداد ادبی مخاطبان مستعد است.

دیگر اینکه متون ارزشمند را فقط از آثار هنرمندان به گزین نکرده‌ایم بلکه برای درک و دریافت بهتر، مقالاتی از خود مولفان در ابتدای بعضی از فصل‌ها افزوده‌ایم که کتاب صرفاً جنبه‌ی نقل قول نداشته باشد و فصل‌ها مانند جزایر جدا افتاده از یکدیگر بدون هیچ وابستگی نباشند.

مولفان در تقسیم‌بندی بخش‌های کتاب، به آخرین سرفصل ارایه شده از آموزش عالی (که به دانش‌های فرهنگی ابداع گردید) نظر داشته‌اند و متون را بر اساس روایی و غیرروایی تقسیم کرده‌اند. البته در ابتدا سعی کردیم ویژگی‌های متن روایی و غیرروایی را در مقاله‌ای ارایه دهیم تا خوانندگان یادگیری این ویژگی‌ها خودشان بتوانند آنها را از همدیگر جدا کنند. سپس ادبیات معاصر مد نظر قرار دادیم. چون در این روزگار زندگی می‌کنیم، شاعرانی را برگزیدیم که در دیگر کتاب‌های عمومی نه به جهت شهرت بلکه به سبب عزلت شعرهایی از آنان می‌بینیم.

در بخش دیگر کتاب موضوعاتی تازه از جمله ترانه و فرسنگ عامه را گنجانیدیم، که در کتاب‌های دیگر کمتر اثری از این موضوعات می‌بینیم، چون بر این باوریم که ترانه (شعر شفاهی) و فرهنگ عامه می‌تواند خدمتی در خور به شعر و ادب سرزمینمان بکند.

در ضمن مقالاتی نیز از نویسندگان بزرگ با موضوع تحلیل آثار ارزشمند زبان فارسی آوردیم تا خوانندگان بتوانند چگونگی تحلیل آثار را دریابند و خود به تحلیل آثار هنری بپردازند.

بدیهی است که در نگارش هر کتابی مانند هر عمل انسانی اشتباهاتی وجود دارد

سپاسگزار عزیزانی خواهیم بود که خطاهایمان را یادآوری نمایند تا خود را اصلاح کنیم.

تشکر:

در پایان از همکار و دوست دانشمندان آقای علی قمی سپاسگزاری می‌نماییم. حقیقتاً او بود که سروسامانی به این کتاب دادند و نظریات ارشادی او در تدوین کتاب بسیار راهگشا بود. همچنین قدردانی می‌کنیم از بانوی مهربان و کوشا سیده راحیل موسوی که کتاب را ویراستاری کردند تا کتاب به زیور طبع آراسته شد.

ابراهیم نجاری

کتایون خواجوی

تایستان ۹۵